

Δήλωση Πολιτικής για το σεβασμό της Σύμβασης των ΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία

Η ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΜΑΣ

Αυτή η Δήλωση Πολιτικής παρέχει την περιγραφή του έργου που αναλαμβάνουμε για τη διασφάλιση των απαιτήσεων της Σύμβασης των ΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (Σύμβαση των ΗΕ στο εξής) κατά την εφαρμογή των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Η Σύμβαση των ΗΕ είναι το πρώτο νομικά δεσμευτικό κείμενο για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ειδικά για τα άτομα με αναπηρία. Υπογράφηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το 2006. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέγραψε τη Σύμβαση το 2007 εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την κύρωσε το 2010. Η Ελλάδα κύρωσε τη Σύμβαση και το προαιρετικό πρωτόκολλο με τον ν. 4074/2012. Στη συνέχεια, με τον ν. 4488/2017 θεσπίστηκε ένα γενικό πλαίσιο ρυθμίσεων για την εφαρμογή της Σύμβασης.

Οι γενικές αρχές του Δικαίου (άγραφες γενικές αρχές) και η Σύμβαση των ΗΕ ως δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και οι Συνθήκες και το παράγωγο δίκαιο της ΕΕ, όπου περιλαμβάνονται επίσης αναφορές για τον σεβασμό των δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία και όπως αυτά προκύπτουν και από το Σύνταγμα της Χώρας είναι απόλυτα σεβαστά κατά την άσκηση της εξουσίας και των καθηκόντων της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ (ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ).

Η ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ υπογραμμίζει την πρωταρχική σημασία που αποδίδει για τις αρχές και τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, όπως αυτά περιλαμβάνονται στο Σύνταγμα, στους νόμους της χώρας, στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση περί προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, στους Κοινωνικούς Χάρτες που έχουν υιοθετηθεί από την Ένωση και το Συμβούλιο της Ευρώπης, καθώς και στη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Σε αυτό το πλαίσιο, τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία είναι απόλυτα σεβαστά και κατά την εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου και των συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΑΣ

Η προσέγγισή μας επικεντρώνεται στους εξής πυλώνες:

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- ✓ Ενσωμάτωση των αρχών της προσβασιμότητας, της αξιοπρεπούς ποιότητας ζωής και της ανεξάρτητης διαβίωσης, της ίσης πρόσβασης και της μη διάκρισης στα Προγράμματα 2021-2027
- ✓ ενδυνάμωση δομών και διαδικασιών στο ΣΔΕ 2021-2027
- ✓ ενημέρωση / ευαισθητοποίηση εργαζομένων στο ΕΣΠΑ 2021-2027
- ✓ συνεργασίες με αρμόδιους εθνικούς φορείς για την μεταφορά τεχνογνωσίας και την άσκηση πολιτικών ίσης συμμετοχής
- ✓ συνεργασίες με αρχές και φορείς, αρμόδιους για δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία

Η τήρηση των οριζόντιων αρχών και του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων που παρέχει τη βάση για την καταπολέμηση όλων των μορφών των διακρίσεων, κατά το σχεδιασμό και την κατάρτιση του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης και των Προγραμμάτων, αποτελούν βασική παράμετρο στην εδραίωση της εταιρικής σχέσης και της εξειδίκευσης των τομεακών και περιφερειακών πολιτικών και της ενσωμάτωσής τους στα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027. Εξίσου προάγονται σε όλα τα στάδια προετοιμασίας και υλοποίησης των Προγραμμάτων.

Οι αρχές της διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης, η προστασία των προσωπικών δεδομένων, η τήρηση του ενωσιακού και εθνικού κανονιστικού πλαισίου, το δικαίωμα της προσφυγής (υποβολή ενστάσεων και αντιρρήσεων, προσφυγές και πρόσβαση σε αμερόληπτο δικαστήριο), η λήψη διορθωτικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των δημοσιονομικών διορθώσεων ή και ανακτήσεων ποσών, παράλληλα με τις παραπάνω αρχές διαπνέουν όλο το φάσμα των ρυθμίσεων του Ν. 4914/2022 (Α' 61) για τη «*Διαχείριση, έλεγχο και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2024, σύσταση ανώνυμης εταιρείας «εθνικό μητρώο νεοφυών επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις*».

Οι οριζόντιες αρχές διασφαλίζονται επίσης μέσω της εφαρμογής εθνικών στρατηγικών πολιτικής, όπου οι στόχοι και οι δράσεις για την άρση των ανισοτήτων επί μέρους πληθυσμιακών ομάδων συμπεριλαμβανομένων των Ατόμων με Αναπηρία, που εμπεριέχονται σε αυτές, λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό και την κατάρτιση του ΣΕΣ και των Προγραμμάτων 2021-2027.

Οι εθνικές στρατηγικές είναι:

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΔ), το οποίο καταρτίστηκε με ευθύνη του Υπουργού Επικρατείας ως Συντονιστικού Μηχανισμού. Αφορά έναν «οδικό χάρτη» που παρέχει ένα σαφές, συνεκτικό και συστηματικό πλαίσιο δράσης κυρίως για την περίοδο 2020-2023, καίτοι υπάρχουν διαρκείς δράσεις που υλοποιούνται για πρώτη φορά και καλύπτουν ολόκληρη την προγραμματική περίοδο 2021-2027, επεκτείνοντας την περίοδο υλοποίησης του ΕΣΔ έως το 2029 (στη λογική του ν+2) και προωθείται η τακτική επικαιροποίησή του. Βασίζεται σε 6 πυλώνες με 30 συγκεκριμένους στόχους, για την επίτευξη των οποίων τίθενται σαφή χρονοδιαγράμματα, καθώς και δείκτες αποτελεσματικότητας.

Το ΕΣΔ αποτελεί κατεξοχήν εφαρμογή της επιτελικής λειτουργίας του κράτους, όπως για πρώτη φορά συγκροτήθηκε με τον ν. 4622/2019, δεδομένου ότι συνθέτει, σε μια ενιαία ομπρέλα πολιτικής, δράσεις από όλα τα Υπουργεία που ευλόγως συνεχονται, κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους, στην ιδιαίτερη μέριμνα που το κράτος οφείλει στα Άτομα με Αναπηρία. Με τον τρόπο αυτό μετουσιώνεται σε πράξη η συνταγματική επιταγή που εγγυάται ότι τα Άτομα με Αναπηρία έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας.

Με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης:

- Το Κράτος τίθεται στην υπηρεσία των Ατόμων με Αναπηρία με τη χάραξη δημόσιας πολιτικής που βασίζεται σε δεδομένα και έτσι βελτιώνει την καθημερινότητά τους (**Πυλώνας I** που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων: κωδικοποίηση της σχετικής νομοθεσίας, τη σύσταση Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας με γνωμοδοτικό ρόλο, την ενεργοποίηση της λειτουργίας του δικτύου σημείων αναφοράς υπό την εποπτεία του Συντονιστικού Μηχανισμού, παροχή περισσότερων προσβάσιμων υπηρεσιών, ένταξη της Κάρτας Αναπηρίας στην καθημερινότητα του πολίτη, συλλογή δεδομένων για την τεκμηρίωση του σχεδιασμού δημοσίων πολιτικών).
- Θεμελιώνεται η δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας σε εφαρμογή της Σύμβασης (**Πυλώνας II**) με σειρά δράσεων των Υπουργείων που αντανakλούν τη διεθνή προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία και ανταποκρίνονται στις Τελικές Συστάσεις της Επιτροπής των ΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες κατόπιν εξέτασης της Χώρας στις 3 και 4 Σεπτεμβρίου 2019 στη Γενεύη.
- Λαμβάνονται οριζόντια μέτρα για τη διασφάλιση της καθολικής προσβασιμότητας στο φυσικό, δομημένο και ψηφιακό περιβάλλον, αλλά και στις μεταφορές (**Πυλώνας III**).
- Προωθείται η συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία σε κάθε έκφανση της ζωής (**Πυλώνας IV**), η αφύπνιση της κοινωνίας και η ενημέρωση, επιμόρφωση και κατάρτιση της δημόσιας διοίκησης (**Πυλώνας V**) ως δύο όψεις του ίδιου νομίσματος που συμβάλλουν καθοριστικά στην ένταξη και την ανεξάρτητη διαβίωση των ατόμων με αναπηρία.
- Τίθεται ως προτεραιότητα η συνεργασία των δημιουργικών δυνάμεων όλων των εμπλεκόμενων φορέων, ώστε να διευκολυνθεί η αξιοποίηση και απορρόφηση της χρηματοδότησης για τα άτομα με αναπηρία και ενισχύει το τουριστικό μας προϊόν με θεσμικές παρεμβάσεις στο πλαίσιο του προσβάσιμου τουρισμού (**Πυλώνας VI**).

Νέα Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας 2021-2027. Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων στην νέα στρατηγική εισάγει ένα νέο μοντέλο «ενεργητικών πολιτικών» κοινωνικής προστασίας προσανατολισμένες στην πρόληψη και αντιμετώπιση των συνεπειών που δημιουργούνται από τα φαινόμενα της ανεργίας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην ελληνική κοινωνία. Προάγει την ισότιμη συμμετοχή όλων των πολιτών στην κοινωνική και οικονομική ζωή, μέσω πολιτικών που ενθαρρύνουν και προάγουν την κοινωνικοποίηση των πλέον ευάλωτων ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των Ατόμων με Αναπηρία, ενισχύοντας τις ευκαιρίες ανάπτυξης εργασιακών δεξιοτήτων και καλλιέργειας κοινωνικών επαφών/διαπροσωπικών σχέσεων. Η στρατηγική διατυπώνεται σε τέσσερις επιχειρησιακούς άξονες :

- Πρόσβαση σε επαρκείς πόρους και βασικά αγαθά, με στόχους που απευθύνονται στα άτομα σε συνθήκες ακραίας φτώχειας με έμφαση στους άστεγους.
- Πρόσβαση σε Υπηρεσίες όπου η ομάδα στόχου είναι τα άτομα σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, όπως Άτομα με Αναπηρία, παιδιά, ηλικιωμένοι, γυναίκες θύματα βίας και κακοποίησης, άστεγοι, άλλες ευάλωτες ομάδες π.χ. Ρομά.
- Ένταξη στην Αγορά Εργασίας, βελτίωση της απασχολησιμότητας και πρόσβαση στην απασχόληση ανέργων και εργαζομένων σε επισφάλεια.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Διακυβέρνηση της Στρατηγικής, στο πλαίσιο του οποίου επιδιώκεται η ενίσχυση του συστήματος διακυβέρνησης των πολιτικών ένταξης, η διασφάλιση αποτελεσματικής εφαρμογής της στρατηγικής και η αναβάθμιση, βελτίωση και συμπλήρωση θεσμών και μηχανισμών που διευκολύνουν την κοινωνική ένταξη.

Η νέα στρατηγική εμφανίζει συνέργειες με επιμέρους εθνικές στρατηγικές και σχέδια δράσης που σχετίζονται με τον τομέα της κοινωνικής ένταξης. Με τον όρο «συνέργειες» εννοείται το συνολικό πλαίσιο σχεδιασμού και εφαρμογής που δημιουργεί προϋποθέσεις για θετικά αποτελέσματα και οικονομικές κλίμακας μέσα από μία κοινή προσπάθεια με σκοπό την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων, κυρίως στη βάση κοινών ή συμπληρωματικών δράσεων. Ταυτόχρονα με τον όρο αυτό εννοείται και η συσχέτιση των στρατηγικών, ιδίως όταν η μία αποτελεί υποσύνολο της άλλης (στην περίπτωση που αφορά σε επιμέρους ομάδες στόχου).

Άλλες στρατηγικές και σχέδια δράσης που σχετίζονται με τον τομέα της κοινωνικής ένταξης είναι :

- ✓ **Εθνική Στρατηγική για την Αποϊδρυματοποίηση.** Η στρατηγική του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων αφορά στην ανάπτυξη ενός σταθερού πλαισίου συστημάτων κοινωνικής υποστήριξης τριών διακριτών ωφελουμένων: παιδιά, συμπεριλαμβανομένων παιδιών με Αναπηρία, στα οποία δίνεται προτεραιότητα, ενήλικες με Αναπηρία και ηλικιωμένους.
- ✓ **Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.** Το Σχέδιο, αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, προωθεί και διασφαλίζει την εφαρμογή των προβλέψεων της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και στοχεύει στην: καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας και της οικονομικής κρίσης στα παιδιά, προστασία των παιδιών στο πλαίσιο των προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών, διασφάλιση του δικαιώματος των παιδιών στην υγεία, στο δικαίωμα των παιδιών στην εκπαίδευση, στον πολιτισμό και αθλητισμό, παιδική προστασία στην κοινότητα – αποϊδρυματοποίηση, δικαιοσύνη φιλική προς τα παιδιά και οριζόντια δράση για τα δικαιώματα των παιδιών με Αναπηρία.
- ✓ **Εθνική Στρατηγική για την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών.** Η στρατηγική, αποτυπώνει το σχεδιασμό του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου για τα δικαιώματα των δικαιούχων διεθνούς προστασίας και των μεταναστών και στοχεύει στην πρώιμη ένταξη των αιτούντων άσυλο, στην κοινωνική ένταξη των δικαιούχων διεθνούς προστασίας, στην πρόληψη και αποτελεσματική προστασία από κάθε μορφής βίας, εκμετάλλευσης και κακοποίησης και στην παρακολούθηση της ενταξιακής πορείας. Θεσμικοί ή/και τοπικοί παράγοντες, όπως οι Δήμοι και Περιφέρειες, εμπλέκονται και συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία ένταξης ως συνδιαμορφωτές της διαδικασίας αλλά και φορείς υλοποίησης. Ειδική επιδίωξη στο πλαίσιο της στοχοθεσίας περί διασφάλισης και προστασίας αποτελεί ο έγκαιρος εντοπισμός και η διαχείριση περιπτώσεων Ατόμων με Αναπηρία, η προάσπιση των δικαιωμάτων τους και η ισότιμη πρόσβαση.
- ✓ **Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση της Ενεργειακής Ένδειας.** Εκπονήθηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και υιοθετεί μία συνεκτική στρατηγική για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του φαινομένου της ενεργειακής ένδειας, την περίοδο 2023-2030, μέσω σχεδιασμού και εφαρμογής στοχευμένων μέτρων πολιτικής, ιδιαίτερα προς ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, όπως: οικονομικά ασθενείς οικιακοί καταναλωτές ενέργειας, ομάδες που χρήζουν υποστήριξης ή παρακολούθησης ζωτικών λειτουργιών, ηλικιωμένοι, άνω των 70 ετών, που διαβιούν μόνοι τους ή συνοικούν με άτομο της ίδιας

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ηλικίας, άτομα με σοβαρά προβλήματα υγείας, άτομα απομακρυσμένων περιοχών και ιδιαίτερα στα μη διασυνδεδεμένα νησιά.

Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΑΣ

Δομές και Εργαζόμενοι

Για την τήρηση της Σύμβασης των ΗΕ απαιτούνται οι κατάλληλες δομές και διαδικασίες, η αξιοποίηση των οποίων μπορεί να επιφέρουν θετικά αποτελέσματα.

Οι δομές, δηλαδή οι αρχές που έχουν την ευθύνη της διαχείρισης των Προγραμμάτων, λογιστικής παρακολούθησης και του ελέγχου ορίζονται στο Ν. 4914/2022.

Οι καθορισμένες αρμοδιότητες της κάθε αρχής και η διάκριση των καθηκόντων τους θέτουν ένα πλαίσιο αρχών, στο οποίο προέχει η συνείδηση του καθήκοντος, ο σεβασμός στους νόμους και στους θεσμούς, αρχές που διασφαλίζουν την ορθή, αποτελεσματική και χρηστή διαχείριση των Προγραμμάτων.

Με υπουργικές αποφάσεις (άρθρο 63 του Ν. 4914/2022) για τη διάρθρωση των διαχειριστικών αρχών, κατανέμονται οι ως άνω αρμοδιότητες ανά μονάδα στο εσωτερικό τους, ενώ διασφαλίζεται ο διαχωρισμός των καθηκόντων στην περίπτωση που μία ΔΑ είναι και δικαιούχος (άρθρο 8 του Ν. 4914/2022).

Η, επί μακρόν, ενασχόληση των περισσότερων εργαζομένων στις εν λόγω αρχές με την τήρηση των οριζόντιων αρχών και την εφαρμογή των αρχών της διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης, προστασίας προσωπικών δεδομένων, του ενωσιακού και εθνικού κανονιστικού πλαισίου κλπ, τους έχει καταστήσει αποτελεσματικούς αλλά και ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένους σχετικά με τη συμπεριφορά τους απέναντι σε οποιοδήποτε θέμα ανακύψει αναφορικά με διακρίσεις κατά των Ατόμων με Αναπηρία, έτσι ώστε τα δικαιώματά τους να γίνονται σεβαστά.

Οι εργαζόμενοι στους δικαιούχους υλοποιώντας τις δράσεις των εθνικών στρατηγικών που χρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα, καθώς και ενσωματώνοντας τις αρχές της ισότητας, μη διάκρισης, της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες και αειφόρου ανάπτυξης στις δράσεις τους, και με τη συμβολή και την καθοδήγηση των διαχειριστικών αρχών, έχουν καταστεί και αυτοί ευαισθητοποιημένοι σε ότι αφορά στην τήρηση των οριζόντιων αρχών.

Η ΓΓΔΕ & ΕΠΣΑ βασίζεται στην ενεργό συμμετοχή του προσωπικού των διαχειριστικών αρχών που εμπλέκονται στη διαχείριση, στην παρακολούθηση, στον έλεγχο των Προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2021-2027 και δηλώνει ότι όλο το προσωπικό ενστερνίζεται την πρόθεσή της.

Βασική επιδίωξη της ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ είναι η συνεχής επιμόρφωση του προσωπικού των διαχειριστικών αρχών στη διαχείριση και στον έλεγχο των Προγραμμάτων και του προσωπικού των δικαιούχων στην υλοποίηση των πράξεών τους. Δράσεις επιμόρφωσης ως προς την τήρηση της Σύμβασης των ΗΕ θα διοργανωθούν τόσο για το προσωπικό των διαχειριστικών αρχών όσο και για προσωπικό δικαιούχων.

Διαδικασίες Διαχείρισης και Ελέγχου

Κατά τη διαχείριση των Προγραμμάτων δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στις διαδικασίες διαχείρισης και ελέγχου που εφαρμόζουν οι διαχειριστικές αρχές, καθώς αποτελούν έναν από τους παράγοντες που συνδυαστικά επιδρούν στη διασφάλιση των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Χάρτη και της Σύμβασης των ΗΕ. Οι διαδικασίες, όπως έχουν ήδη θεσμοθετηθεί με τον Ν. 4914/2022, αλλά και όπως θα εξειδικευτούν περαιτέρω με την τελική διαμόρφωση του

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου, θα σέβονται και προστατεύουν τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία που αναλογούν στην υλοποίηση των Προγραμμάτων και των επί μέρους πράξεών τους. Αναλυτικότερα:

Κατά την **επιλογή και έγκριση των πράξεων** προβλέπονται ρυθμίσεις στα κριτήρια αξιολόγησης των προτάσεων που υποβάλλονται στο πλαίσιο μιας πρόσκλησης που, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν διακριτά κριτήρια σχετικά με την **προαγωγή της μη διάκρισης λόγω αναπηρίας** και της **εξασφάλισης της προσβασιμότητας των Ατόμων με Αναπηρία**. Σε περίπτωση κατά την οποία έχει ήδη αρχίσει η υλοποίηση της πράξης και δεν έχει γίνει πρόβλεψη για τα Άτομα με Αναπηρία, εφόσον απαιτείται από τη φύση της πράξης και την κείμενη νομοθεσία, η θετική αξιολόγηση θα πρέπει να τεκμηριώνεται με τη δέσμευση του δυνητικού δικαιούχου ότι θα αναλάβει όλες τις δαπάνες προσαρμογής για εξασφάλιση προσβασιμότητας για Άτομα με Αναπηρία με δικά του έξοδα. Για την εξειδίκευση του κριτηρίου αυτού διατίθεται ειδικό εργαλείο στις διαχειριστικές αρχές (**Παράρτημα ΙΙ- Προσβασιμότητα Ατόμων με Αναπηρία**).

Παράλληλα, εξετάζεται με διακριτό κριτήριο η τήρηση του σχετικού εθνικού και ενωσιακού θεσμικού πλαισίου, στο πλαίσιο του οποίου θα γίνεται μνεία σχετικά με τη Σύμβαση των ΗΕ που αναλογούν στις πράξεις των Προγραμμάτων (άρθρο 36 του Ν.4914/2022).

Κατά την **παρακολούθηση προόδου πράξεων** προβλέπονται διακριτές διαδικασίες που αφορούν στην παρακολούθηση υλοποίησης των πράξεων, στις επαληθεύσεις, στην έκδοση δημοσιονομικών διορθώσεων ή/και ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών σε διαπίστωση παρατυπίας και αναφοράς της στην ΕΕ, στην παρακολούθηση συμμόρφωσης των δικαιούχων σε συστάσεις της διαχειριστικής αρχής και άλλων αρμόδιων εθνικών ή/και ενωσιακών ελεγκτικών οργάνων, στην υποδοχή και εξέταση καταγγελιών, στην ολοκλήρωση των πράξεων.

Οι διαχειριστικές αρχές παρακολουθούν την πρόοδο υλοποίησης των πράξεων μέσω των εγγράφων και αναφορών του ΣΔΕ που υποβάλλουν οι δικαιούχοι και διαχειριστικών επαληθεύσεων. Προβλέπεται για την διευκόλυνση του έργου των διαχειριστικών αρχών και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία η εφαρμογή ειδικού «*Οδηγού για την αξιολόγηση της εφαρμογής των κριτηρίων της μη διάκρισης λόγω αναπηρίας και της προσβασιμότητας στα έργα των συγχρηματοδοτούμενων Πράξεων*» η εκπόνηση του οποίου είναι σε εξέλιξη από την Εθνική Συνομοσπονδία των Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.) και πρόκειται να αξιοποιηθεί άμεσα στην ανάπτυξη του ΣΔΕ για την παρακολούθηση.

Οι διαχειριστικές αρχές επαληθεύουν ότι η υλοποίηση των πράξεων πραγματοποιείται τηρώντας τους όρους και τις προϋποθέσεις, με τις οποίες εγκρίθηκε η χρηματοδότησή τους, και ότι οι δικαιούχοι τηρούν τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει, όπως ορίζονται και στις σχετικές για τις πράξεις Αποφάσεις Ένταξης.

Οι δικαιούχοι μεταξύ των υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν είναι και η τήρηση της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας κατά την εκτέλεση της πράξης, μεταξύ των οποίων και η τήρηση της μη διάκρισης και της προσβασιμότητας ατόμων με αναπηρίες.

Οι διαχειριστικές αρχές κατά την επαλήθευση της προόδου των πράξεων χρησιμοποιούν ερωτηματολόγια/check list, στα οποία τίθενται συγκεκριμένα σημεία ελέγχου, τα οποία μέσω διακριτών σημείων καλύπτουν τις απαιτήσεις της επαλήθευσης των όρων, προϋποθέσεων υλοποίησης των πράξεων και υποχρεώσεων των δικαιούχων. Η εφαρμογή του ειδικού Οδηγού θα συνδράμει στην προάσπιση των δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία.

Οι διαχειριστικές αρχές ενημερώνουν τους δικαιούχους για τη μη εκπλήρωση όρων, προϋποθέσεων και υποχρεώσεων, καθώς και για τα διορθωτικά μέτρα / συστάσεις και

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

προθεσμίες υλοποίησης, με τα οποία είναι δυνατόν να αρθούν ή και να θεραπευτούν τα αποτελέσματα της μη τήρησης όρων, προϋποθέσεων και υποχρεώσεων από το δικαιούχο.

Οι δικαιούχοι έχουν δικαίωμα υποβολής αντιρρήσεων επί των πορισμάτων επαληθεύσεων, τα οποία μετά την εξέταση τους οριστικοποιούνται. Εφόσον, οι διαχειριστικές αρχές διαπιστώνουν παρατυπία, για την οποία έχουν ενημερώσει το δικαιούχο με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάζονται, προβαίνουν στην έκδοση απόφασης δημοσιονομικών διορθώσεων ή/και ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών. Οι παρατυπίες αναφέρονται στην ΕΕ.

Οι διαχειριστικές αρχές παρακολουθούν την υλοποίηση των διορθωτικών μέτρων / συστάσεων από το δικαιούχο, καθώς και παρακολουθούν και τη συμμόρφωση των δικαιούχων σε συστάσεις που έχουν θέσει άλλα αρμόδια εθνικά ή ενωσιακά ελεγκτικά όργανα (Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου – ΕΔΕΛ, Ελεγκτικό Συνέδριο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο).

Τα σημεία ελέγχου ως προς την τήρηση των όρων, προϋποθέσεων υλοποίησης των πράξεων και των υποχρεώσεων των δικαιούχων εξετάζονται και κατά την ολοκλήρωση των πράξεων. Η εφαρμογή του ειδικού Οδηγού θα συνδράμει στην προάσπιση των δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία.

Οι δικαιούχοι και οι ωφελούμενοι των πράξεων, καθώς και οποιοσδήποτε άλλος φορέας ή φυσικό πρόσωπο που εκτιμά ότι παραβιάζεται κάποια αρχή, μπορεί να υποβάλλει σχετική καταγγελία με υπόδειξη και τεκμηρίωση της παραβίασης.

Για την **υποδοχή και εξέταση των καταγγελιών** έχει στηθεί μηχανισμός, στον οποίο σημείο υποδοχής ορίζεται η Εθνική Αρχή Διαφάνειας – που είναι η ελληνική AFCOS, ενώ για την εξέταση των καταγγελιών εμπλέκονται και οι διαχειριστικές αρχές.

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας εξετάζει τις εισερχόμενες καταγγελίες και αποφαινεται για το χειρισμό τους. Εφόσον, κρίνει ότι πρέπει να διερευνηθεί μία καταγγελία σχετικά με παραβίαση κάποιου δικαιώματος ή αρχής του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων την παραπέμπει σε αρμόδια εθνική αρχή έρευνας (συνήγορο του πολίτη, δικαστικές αρχές, κ.α) και στην οικεία διαχειριστική αρχή.

Στην υποδοχή και εξέταση καταγγελιών θα λαμβάνεται εισροή και από την υπηρεσία της Ε.Σ.Α.μεΑ. "Διεκδικούμε Μαζί" που υποδέχεται, ενημερώνει, υποστηρίζει και ενδυναμώνει τα Άτομα με Αναπηρία, χρόνιες παθήσεις και τις οικογένειές τους.

Η διαχειριστική αρχή εξετάζει αναλυτικά όλες τις καταγγελίες με την υποστήριξη λίστας σημείων ελέγχου, η οποία δίνει κατευθυντήριες οδηγίες ως προς την τήρηση των αρχών και των δικαιωμάτων του Χάρτη, συμπεριλαμβανομένων εκείνων της Σύμβασης των ΗΕ. Εφόσον διαπιστωθεί παράβαση, η διαχειριστική αρχή λαμβάνει διορθωτικά μέτρα, σύμφωνα με το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και προβαίνει στην ανακοίνωση της παρατυπίας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω IMS.

Επιτροπή Παρακολούθησης

Οι φορείς/εταίροι που συμμετέχουν στην εταιρική σχέση για την κατάρτιση της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης (εγκρίθηκε με την C(2021) 5617 Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 29.7.2021) και στην προετοιμασία, υλοποίηση και αξιολόγηση των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 συμμετέχουν ως μέλη στις Επιτροπές Παρακολούθησης των αντίστοιχων Προγραμμάτων.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στις Επιτροπές Παρακολούθησης, μεταξύ άλλων, συμμετέχουν η Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων – ΕΕΔΑ, η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με αναπηρία – Ε.Σ.Α.μεΑ., φορείς, οι επιτελικές αρχές των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργείων για την κατάρτιση Εθνικών Στρατηγικών που κατά κύριο λόγο θα εξετάζουν, μεταξύ άλλων την εκπλήρωση των οριζόντιων αναγκών 3 & 4 και την εφαρμογή τους καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2021-2027.

Οι διαχειριστικές αρχές ενημερώνουν την Επιτροπή Παρακολούθησης, τουλάχιστον μία φορά το έτος, μεταξύ άλλων, σχετικά με :

- ✓ τον αριθμό των καταγγελιών που έχουν υποβληθεί και αφορούν σε παραβίαση αρχών ή δικαιωμάτων του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και της Σύμβασης των ΗΕ,
- ✓ την πορεία εξέτασης των εν λόγω καταγγελιών,
- ✓ τα αποτελέσματα της διερεύνησης των καταγγελιών αυτών,
- ✓ τις διορθωτικές ενέργειες που υλοποιούνται σε συνέχεια των οριστικών αποτελεσμάτων εξέτασης της υπόθεσης.

Η σύνθεση και λειτουργία των Επιτροπών Παρακολούθησης και οι διαδικασίες που εφαρμόζουν, διασφαλίζουν σημαντικά δικαιώματα και αρχές όπως την ισότητα ενώπιον του νόμου, την απαγόρευση διακρίσεων και την ένταξη των ατόμων με αναπηρίες.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Η ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ στο πλαίσιο της εφαρμογής του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την προάσπιση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία 2021-2030, αναπτύσσει διαρκώς τις συνεργασίες εκείνες που συμβάλλουν στη συνεχή βελτίωση των συνθηκών για τα Άτομα με Αναπηρία.

Η συνεργασία της ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ με τα Υπουργεία, την τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά και η αδιάλειπτη συνεργασία με τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής παρέχει τη δυνατότητα της συνεχούς βελτίωσης των συνθηκών προάσπισης των αρχών και δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία κατά τη διαχείριση των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Η ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ πιστή στην προάσπιση των δικαιωμάτων Ατόμων με Αναπηρία μέσα από την εφαρμογή της πολιτικής Συνοχής, προέβη στην ανασύσταση της Ομάδας Εργασίας για τα Άτομα με Αναπηρία σε κεντρικό/επιτελικό επίπεδο με την αρ. πρωτ. 5812/19.01.2021 **«Απόφαση σύστασης και συγκρότησης Ομάδας Εργασίας σχετικά με την παρακολούθηση της ένταξης της διάστασης της αναπηρίας και της μη διάκρισης στο ΕΣΠΑ και τα Προγράμματα της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027»** με συμμετέχοντες στελέχη από τις ειδικές Υπηρεσίες της Εθνικής Αρχής Συντονισμού (ΕΑΣ) και την Ε.Σ.Α.μεΑ. Αντικείμενο της ομάδας εργασίας είναι να εισηγείται στις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΑΣ σχετικά με:

- την εφαρμογή της αρχής της μη διάκρισης λόγω αναπηρίας, του κριτηρίου της προσβασιμότητας, της Σύμβασης των ΗΕ κατά τον προγραμματισμό και την υλοποίηση των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027,
- την ανάγκη έκδοσης εξειδικευμένων οδηγιών, οδηγιών, εγκυκλίων και λοιπών εργαλείων και δύναται να συνδράμει στη διαμόρφωση του περιεχομένου τους καθώς και στη διαμόρφωση του περιεχομένου ενεργειών ευαισθητοποίησης και εκπαιδευτικών παρεμβάσεων στα στελέχη των Διαχειριστικών Αρχών ή/και Δικαιούχων και συνεργάζεται στο βαθμό που απαιτείται.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ομάδα Εργασίας δύναται να συνεργάζεται με αρμόδιους φορείς, οργανισμούς και δίκτυα, ενώ στις εργασίες της δύναται να συμμετέχουν κατόπιν σχετικής πρόσκλησης και στελέχη από συνεργαζόμενους φορείς ή/και Διαχειριστικές Αρχές.

Δίνοντας περαιτέρω έμφαση και προσήλωση στις οριζόντιες αρχές η ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ υπέγραψε Μνημόνιο συνεργασίας, στις 25 Φεβρουαρίου 2022, με την **Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων** για τη συμβατότητα των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ με το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων υποστηρίζει την ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ ως προς τη:

- διασφάλιση της συμβατότητας του εθνικού πλαισίου σχεδιασμού, υλοποίησης και εφαρμογής των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από ενωσιακούς πόρους με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, όπου κατ' ελάχιστο αφορά:
 - στις Υπουργικές Αποφάσεις που προβλέπονται στον νόμο και εξειδικεύουν τους κανόνες εφαρμογής των Ευρωπαϊκών Ταμείων, ενδεικτικά σε σχέση με τους κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027, τους ελέγχους νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων έργων (πράξεων) ΕΣΠΑ 2021-2027 από τις Αρχές/φορείς Διαχείρισης, τη διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης των πράξεων, τις διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και ανακτήσεων,
 - στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου και στο σχετικό Εγχειρίδιο Διαδικασιών του.
- υποστήριξη του προσωπικού των Υπηρεσιών του ΕΣΠΑ και όλων των συνεργαζόμενων φορέων και δικαιούχων στον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων που συνάδουν με τον Χάρτη, μέσα από ενέργειες ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και κατάρτισης,
- διευκόλυνση της παρακολούθησης της εφαρμογής του σχετικού οριζόντιου «αναγκαίου πρόσφορου όρου» καθ' όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 με την ανάπτυξη κατάλληλων εργαλείων.

Η **ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ** και οι υπηρεσιακοί παράγοντες αναλαμβάνουν πλέον **συγκεκριμένες δεσμεύσεις** για την τήρηση των αρχών και δικαιωμάτων της Σύμβασης των ΗΕ κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Η **ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ δηλώνει την πρόθεσή της** στις κεντρικές αρχές, τοπικές και περιφερειακές αρχές και άλλες δημόσιες αρχές που εμπλέκονται στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των Προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2021-2027 σχετικά με την **τήρηση των αρχών και δικαιωμάτων της Σύμβασης των ΗΕ** από όλους τους εμπλεκόμενους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Τέλος, επαναλαμβάνουμε τη **δέσμευσή μας για συνεχή και ανοικτό διάλογο και συνεργασία** με τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία, τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Εθνικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Εθνικής Συνομοσπονδίας των Ατόμων με Αναπηρία σε κάθε πρόταση και άποψη.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ & ΕΣΠΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΚΑΛΚΟΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

